

biis quae ab oratore proponuntur, respondit:

“Ad I. Affirmative: quandoquidem ex dato a Sacra Poenitentiaria responso liquet, fideles hujusmodi, qui bona fide ita se gerunt, non esse inquietandos.

“Ad II. Provisum in primo: unde orator priori Sacrae Poenitentiariae responso sub die 16 septembris 1830 sese in praxi conformare studeat.”

Datum Romae, in sacra Poenitentiariae, die 11 novembris 1831.

A. F. de Retz, Sacrae Poenitentiariae Regens.

F. Fricca, Sacrae Poenitentiariae Secretar.

VIII.

Sacrae Poenitentiariae ad quaestiones Joannis Antonii Avaro, S. T. doctoris et regii professoris.

Eminentissime et Reverendissime Domine.

Regia lex pedemontana universim et sine ulla restrictione permittit, ut, quisquis alteri cuicumque pecuniam mutuatur, stipulare et exigere possit annum auctarium 5 pro 100 supra sortem. Hinc in Pinaroliensi aliisque finitimis dioecesibus gravissima inter Theologos fervet controversia, an, in casibus in quibus ex una parte nullus adest titulus lucri cessantis vel damni emergentis vel periculi extraordinarii sortis amittendae, ex altera vero praecipuum charitatis erga proximum non obligat ad mutuandum simplici ac nudo mutuo, liceat mutuanti illud aucta-

rium recipere et retinere. Alii enim auctarium illud omnino usurarium et illicitum, alii vero ab omni usurae labe immune prorsus licitumque esse propugnant: et, quod controversiam valde implicatorem reddit, omnes gloriantur se niti auctoritati Benedicti XIV, aut saltem eum sibi nullatenus adversari.

Nimirum Theologi, qui primam sententiam tuentur, dicunt auctarium, de quo agitur, a Benedicto XIV reprobatum fuisse, implicite quidem in encyclica diei 1 novembris 1745, *Vix pervenit*, ut patet ex attenta ejus lectione; explicite vero in opere “de Synodo dioecesisana” lib. 10, cap. 4, num. 2 et 3 his verbis: Graecis ex parte consentit Calvinus, qui ad cap. XVIII. “Ezechielis liceret docuit aliquod moderatum lucrum, non quidem a paupere, sed a divite, praecise ratione mutui, exigere. *Errorem a Calvino obiter insinuat, ex professo propugnavit Carolus Molinaeus in suo tractatu de usuris, ubi num. 10 auctor affirmat usuram non esse prohibitam, nisi in quantum est contra charitatem. Eandem pravam opinionem amplexatus, alia ratione defendit Claudius Salmasius in duplici tractatu, altero inscripto de usuris, altero de trapezitico foenore, quibus in locis usuram, nisi charitatem laedat, ab omni culpa absolvit, eo quod sit merces locatae pecuniae. Impiae Calvinii et Molinaei opinioni non veriti sunt subscribere pauci quidam Doctores catholici: illi scilicet, qui,*

“quum agitur de mutuo quo pecunia aliave res datur ad negotiationem, a foenoris labe excusant lucrum quod ex mutuo percipitur, dummodo sit moderatum, modumque servet a patriae legibus definitum.” Porro, etsi Benedictus XIV in *synodo dioecesisana* solum loquatur ut privatus doctor, ipse tamen sine dubio omnium optime sciebat quid in sua encyclica reprobare voluisset: adeoque quidquid circa usuram postea scripsit in *Synodo*, et signanter citato cap. IV. ubi n. 10. doctrinam in encyclica definitam summam refert, habendum est tamquam ejusdem encyclicae explicatio, a qua recedere piaculum sit.

Theologi vero, qui tuentur secundam sententiam, dicunt auctarium illud non percipi ex mutuo “ipsius ratione mutui, vel solius causa mutui, vel vi mutui ipsius, vel praecise ratione mutui, hoc est lucri cessantis, damni emergentis, aliove extrinseco titulo remoto”, quod veluti usurarium atque omni jure illicitum meritissime reprobavit Benedictus XIV tum in encyclica §. 3 num. 1 et 2, tum citato loco *de Synodo* num. 11: sed *ratione, causa, vi, ac titulo extrinseco legis civilis* dominium auctarii ex mutuatorio in mutuante transferentis, eo modo quo rerum dominium ex uno in alium transfertur per legitimam praescriptionem: vel *ratione publici boni*, quod, mutatis circumstantiis, in praesenti rerum statu, absque illo auctario, vix aut ne vix quidem obtineri posset: vel *ratione ultronei taciti ac mutui consensus in*

auctarium a lege permissum ex parte totius generatim Societatis, cui inest jus disponendi de rebus suis prout ei libuerit, et speciatim ex parte eorum, qui modo pecunia abundant et modo indigent, a modo pecuniam mutuo dant, modo vero accipiunt: vel *ratione consuetudinis* in orbe catholico fere ubique receptae, etiam a pud homines timoratae conscientiae, auctarium moderatur et a patriae legibus definitum exigendi: vel ob alias hujusmodi causas, quas Benedictus XIV nullibi expendit aut memoravit. Ad argumentum autem quod ex encyclica et ex opere *de synodo dioecesisana* deducunt primae sententiae patroni, quadrupliciter respondent.

Respondet 1. Benedictum XIV in encyclica *Vix pervenit* hoc unum statuisse, tunc scilicet ex mutuo nullum auctarium, etiam moderatum, ultra sortem recipi posse, cum quis vel tenetur simplici ac nudo mutuo absque ullo auctario alteri succurrere, quod ex praecipuo charitatis, ex eoque solo, locum habet in multis casibus, idque ex eo quod tunc nullus cum mutuo concurrere potest legitimus titulus aliquid supra sortem exigendi; vel mutuam dat in iis casibus, in quibus nullum alium justum contractum praeter unum mutuam celebrare potest; quod etiam accidit in multis circumstantiis, verbi gratia, quum alteri credit vinum, olivum, etc., ut patet ex §. 3, num. 5; ubi postquam definivit falso et temere affirmari, reperiri semper ac praesto ubique esse vel una cum mutuo titulos alios

rit etc..."; palabras que manifiestan aquella exstricta obligacion de que mucho tiempo antes habia hablado el profeta en estas otras: "*Clama, ne cses: quasi tuba exaltat vocem tuam* y que el Apóstol de las gentes recuerda cuando dice. "*Praedica verbum oportune, et oportune, argue obsecra.....*"

Mas desciendo ya á mi objeto, con el temor propio de un pobre cura de aldea, que ha pasado largos años entre las gentes ignorantes de nuestras dilatadas, feraces y mortíferas costas, donde la civilizacion está aún en su infancia y donde la misma temperatura parece que coopera al abandono del cultivo de las letras y de las ciencias; y no obstante ese temor nacido de mi pequeñez é insuficiencia para hablaros como deseara, me atrevo á formular este mi desaliñado discurso, para lo que me anima y da valor, primeramente vuestra indulgencia, y despues la consideracion de que no vengo aquí á buscar la gloria mundana, sino á cumplir un grato deber. Así es que voy á obrar como el soldado á quien dice su gefe en el campo de batalla: "*Adelante, adelante!*", y él va y espone valerosamente su vida, batiendo al enemigo, siquiera no garantice la victoria.

Recordad que el Illmo. Sr. Arzobispo, cumpliendo una de sus obligaciones de pastor, ha invitado al clero de su Arquidiócesis al actual

concurso, y que yo, el último de los eclesiásticos me presento y digo como el niño Samuel: "*Ecce ego.*" aquí estoy yo que procuraré cumplir las cargas que se me impongan, á fin de dar completo lleno á los deberes de mi vocacion.

Están indicadas, señores, aunque someramente, como veis, las dos ideas que me he propuesto desarrollar:— primera la obligacion que hay de predicar á los fieles de Jesucristo; y segunda el deber que éstos tienen de escuchar la palabra de Dios y de permanecer obedientes á esa misma palabra, es decir, á la doctrina evangélica.

Pero el fruto de la predicacion no depende del orador, bien lo sabeis; porque ni el que planta, ni el que riega valen cosa alguna, sino que el Señor es quien da el incremento á la viña. Pidámosle, por lo mismo, mediante la Reina de los cielos, María Santísima, nuestra Madre, que mis palabras produzcan en este auditorio católico abundantes frutos de bencion. Para obtener esta gracia, saludémosla con las palabras del Arcángel.

AVE MARÍA.

(Continuará.)

Por la redaccion, traducciones é inserciones, N. Parga.

COLECCION

DE

Documentos Eclesiásticos.

Responsable.--N. Parga.

Imp. de N. Parga.

TOM. 2.

Guadalajara, Mayo 8 de 1878.

NUM. 9.

SECCION I.

Disposiciones generales de la Iglesia.

Apostolicae Sedis
Responsa authentica et instructiones
circa lucrum ex mutuo,
in unum collectae.
Anno 1873.

(Continúa.)

Respondent 2, huic quoque sententiae nullatenus adversari Benedictum XIV in iis quae circa usuram scripsit citato cap. IV de Synodo num. 2 et 3: quia ibi solum docet, perpetuae Catholicae Ecclesiae de usura doctrinae post Graecos schismaticos contraxisse tum Calvinum, qui erronee docebat aliquod moderatum lucrum ex mutuo *praecise ratione mutui* [in quo sita est usurae essentia] licite a divitibus exigi posse; tum Carolum Molinaeum, qui audacter affirmabat huiusmodi *usuram* a Calvino admissam, et suapte naturam malam, non esse prohibitam, nisi in quantum est contra charitatem; tum Claudium Salamium, qui eandem *usuram*, nisi charitatem laederet, ab omni culpa prave

absolvebat, falso eo praetextu, quod sit merces, locatae pecuniae; tum demum paucos quosdam Doctores illos catholicos, qui, impiae Calvinii et Molinaei opinioni *subscribere* non verentes, una cum ipsis audacter affirmabant et erronee docebant, *usuram non esse prohibitam nisi in quantum est contra charitatem*, atque a foeneratoris labe excusari lucrum quod a negotiatoribus exigitur percipiturque ex mutuo *praecise ratione mutui*, dummodo sit moderatum, modumque servet a patriae legibus definitum. Haec omnia profecto ne latum quidem unguem differunt a doctrina, quae continetur in Encyclica. At vero aliud est usurarium et illicitum esse auctarium, etiam moderatum et a patriae legibus definitum, quod percipitur ex mutuo *praecise ratione mutui*; aliud est usurarium, ac illicitum esse moderatum illud auctarium a patriae legibus definitum, quod percipitur ex mutuo non *praecise ratione mutui*, sed *ratione legis civilis*, vel ob extrinseca salias causas paulo supra commemorata: primum affirmat Benedictus XIV; de altero ne verbum quidem facit.